

Jogi terminológia szószedete

A TANÁCS 2201/2003/EK RENDELETE (2003. november 27.) a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről	
házassági ügyekben	házasság felbontása, különválás vagy a házasság érvénytelenítése
szülői felelősség	szülői felelősség megállapítása, gyakorlása, átruházása, korlátozása vagy megszüntetése
bíróság	a tagállamok valamennyi, az 1. cikk alapján az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága
bíró	az a bíró vagy olyan tisztviselő, aki a rendelet hatálya alá tartozó ügyekben eljáró bírókkal egyenértékű hatáskörökkel rendelkezik
tagállam	Dánia kivételével az összes tagállam
határozat	a házasság felbontása, a különválás vagy a házasság érvénytelenítése, valamint szülői felelősségre vonatkozó határozat, amelyet egy tagállam bírósága mond ki, függetlenül a határozat elnevezésétől, ideértve az ítéletet vagy végzést
az eredeti eljárás helye szerinti tagállam	az a tagállam, ahol a végrehajtandó határozatot kibocsátották
végrehajtás helye szerinti tagállam	az a tagállam, ahol a határozatot végre kell hajtani
szülői felelősség	egy gyermek személyével, illetve vagyonával kapcsolatos valamennyi jog és kötelesség, amelyet valamely természetes vagy jogi személy határozat, jogszabály hatálya, illetve jogilag kötelező megállapodás útján gyakorol. A szülői felelősség magában foglalja a felügyeleti jogot és a láthatási jogot is.
szülői felelősség gyakorlója	olyan személy, aki szülői felelősséget gyakorol egy gyermek felett
felügyeleti jog	a gyermek gondozásával kapcsolatos jogok és kötelességek, és különösen a gyermek tartózkodási helye meghatározásának joga
láthatási jog	különösen a gyermek korlátozott időre való elvitelének joga a szokásos tartózkodási helyétől eltérő helyre

jogellenes elvitel vagy visszatartás	<p>egy gyermek elvitele vagy visszatartása,</p> <p>a) amennyiben azt sérti a határozat vagy jogszabály hatálya alapján, illetve azon tagállam joga szerint jogilag kötelező megállapodás útján szerzett felügyeleti jogokat, ahol a gyermek közvetlenül az elvitel vagy visszatartás előtt szokásos tartózkodási hellyel rendelkezett; és</p> <p>b) feltéve, hogy az elvitel vagy visszatartás időpontjában a felügyeleti jogokat közösen vagy önállóan ténylegesen gyakorolták, vagy gyakorolták volna, ha az elvitelre vagy visszatartásra nem kerül sor. A felügyeletet közösen gyakoroltnak kell tekinteni, ha határozat vagy jogszabály hatálya értelmében a szülői felelősség egyik gyakorlója nem határozhat a gyermek tartózkodási helyéről a szülői felelősség másik gyakorlójának hozzájárulása nélkül.</p>
---	---

A TANÁCS 4/2009/EK RENDELETE (2008. december 18.) a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről	
tartással kapcsolatos	Ezt a rendeletet a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre kell alkalmazni
határozat	a tartással kapcsolatos ügyekben valamely tagállam bírósága által hozott határozat, elnevezésére való tekintet nélkül, ideértve az ítéletet, a végzést, meghagyást vagy végrehajtási intézkedést, valamint a költségeknek és kiadásoknak bírósági tisztviselő általi meghatározását. A VII. és a VIII. fejezet alkalmazásában „határozat” a harmadik államban tartási kötelezettségekkel kapcsolatban hozott határozat is.
perbeli egyezség	a bíróság által jóváhagyott vagy eljárás során bíróság előtt kötött, tartási kötelezettséggel kapcsolatos egyezség
közokirat	<p>a) az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban az alaki követelményeknek megfelelően közokiratként kiállított vagy bejegyzett, tartási kötelezettségekkel kapcsolatos okirat, amelynek hitelessége:</p> <p>i. a közokirat aláírására és tartalmára vonatkozik, és</p> <p>ii. valamely hatóság vagy erre feljogosított bármely más szerv által lett megállapítva; vagy</p> <p>b) az eredeti eljárás helye szerinti tagállamban a közigazgatási hatóságokkal kötött, vagy általuk hitelesített megállapodás a tartási kötelezettségekről.</p>
eredeti eljárás helye szerinti tagállam	az a tagállam, amelyben az esettől függően a határozatot meghozták, a perbeli egyezséget jóváhagyták vagy megkötötték, illetve a közokiratot létrehozták.

a végrehajtás helye szerinti tagállam	az a tagállam, ahol a határozatot, perbeli egyezséget vagy közokiratot végre kell hajtani
megkereső tagállam	az a tagállam, amelynek központi hatósága a VII. fejezet szerinti kérelmet továbbít
megkeresett tagállam	az a tagállam, amelynek központi hatósága a VII. fejezet szerinti kérelmet kap
a 2007. évi hágai egyezmény szerződő állama	a gyermektartási kötelezettség és a családi tartási kötelezettség egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló, 2007. november 23-i hágai egyezmény (a továbbiakban: a 2007. évi hágai egyezmény) szerződő fele annyiban, amennyiben az említett egyezményt a Közösség és az adott állam között alkalmazni kell
az eredetileg eljáró bíróság	az a bíróság, amely a végrehajtandó határozatot hozta
jogosult	minden olyan természetes személy, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít
kötelezett	minden olyan természetes személy, aki tartásra kötelezett, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik
bíróság	<p>E rendelet alkalmazásában „bíróság” a tagállamokban a tartással kapcsolatos ügyekben illetékes közigazgatási hatóság is, feltéve hogy ez a hatóság a pártatlanság és a felek meghallgatáshoz való joga tekintetében garanciákat nyújt, valamint, hogy annak a tagállamnak a joga értelmében, amelyben működik,</p> <p>i. határozatai ellen jogorvoslattal lehet élni, vagy azokat valamely igazságügyi hatóság felülvizsgálhatja;</p> <p>ii. határozatai hasonló érvénnyel és hatállyal bírnak, mint az igazságügyi hatóságok által ugyanilyen ügyben hozott határozatok.</p> <p>E közigazgatási hatóságokat a X. melléklet sorolja fel. A mellékletet a 73. cikk (2) bekezdésében foglalt irányítóbizottsági eljárással kell elfogadni és módosítani, azon tagállam kérésére, amelyben az érintett közigazgatási hatóság található.</p>
lakóhely	<p>A 3., 4. és a 6. cikk alkalmazásában az „állampolgárság” fogalma helyébe „domicile” (lakóhely) fogalma lép azon tagállamok tekintetében, amelyek a családjogi ügyekben a „domicile” (lakóhely) fogalmát alkalmazzák kapcsoló tényezőként.</p> <p>A 6. cikk alkalmazásában az egyazon tagállam különböző területi egységeiben „domicile”-lel (lakóhellyel) rendelkező felek úgy tekintendők, mint akiknek közös „domicile”-je (lakóhelye) ugyanazon tagállamban található.</p>

A TANÁCS 1259/2010/EU RENDELETE (2010. december 20.) a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jog területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról

Hatály	E rendeletet a házasság felbontására és a különválásra kell alkalmazni olyan esetekben, amelyek több állam jogához kapcsolódnak.
részt vevő tagállam	minden olyan tagállam, amely részt vesz a házasság felbontására és a különválásra alkalmazandó jogról szóló megerősített együttműködésben a 2010/405/EU határozat vagy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 331. cikke (1) bekezdésének második vagy harmadik albekezdése alapján hozott határozat szerint.
bíróság	a részt vevő tagállamok valamennyi, az e rendelet hatálya alá tartozó ügyekben joghatósággal rendelkező hatósága

A TANÁCS (EU) 2016/1103 RENDELETE (2016. június 24.) a házassági vagyoni rendszerekkel kapcsolatos ügyekben a joghatóság, az alkalmazandó jog, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról, és

A TANÁCS (EU) 2016/1104 RENDELETE (2016. június 24.) a bejegyzett élettársi kapcsolatok vagyoni hatásaival kapcsolatos ügyekben a joghatóság, az alkalmazandó jog, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása területén létrehozandó megerősített együttműködés végrehajtásáról

házassági vagyoni rendszer	a házastársak egymás közötti, illetve harmadik személyekkel fennálló, házasság vagy annak felbontása következtében létrejött vagyoni viszonyaival kapcsolatos szabályok összessége
házassági vagyoni megállapodás	a házastársak vagy a házasulandók között létrejött olyan megállapodás, amelyben azok házassági vagyoni rendszerükről rendelkeznek
közokirat	valamely tagállamban az alaki követelményeknek megfelelően közokiratként kiállított vagy bejegyzett, házassági vagyoni rendszerrel kapcsolatos ügyben keletkezett okirat, amelynek hitelessége: <ul style="list-style-type: none"> i. a közokirat aláírására és tartalmára vonatkozik; és ii. valamely hatóság vagy az eredeti eljárás helye szerinti tagállam által erre feljogosított bármely más szerv által került megállapításra
bejegyzett élettársi kapcsolat	két személy jogilag elismert életközössége, amelyet az adott jog értelmében kötelező bejegyeztetni, és amely megfelel az ilyen életközösségek létrehozására vonatkozó jogszabályban előírt jogi alaki követelményeknek

bejegyzett élettársi kapcsolat vagyonjogi hatásai	az élettársak egymás közötti, illetve harmadik személyekkel fennálló – a bejegyzett élettársi kapcsolat bejegyzése vagy annak felbontása következtében létrejött – vagyonjogi viszonyaival kapcsolatos szabályok összessége
élettársi vagyonjogi megállapodás	élettársak vagy leendő élettársak között létrejött olyan megállapodás, amelyben azok bejegyzett élettársi kapcsolatuk vagyonjogi hatásairól rendelkeznek

Az 1980. október 25-i Hágai Egyezmény a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól

jogellenes elvitel vagy visszatartás	<p>A gyermek elvitele vagy elrejtése jogellenes, ha az</p> <p>a) sérti az azon Szerződő Állam jogrendszere szerint egy személynek, egy intézménynek vagy bármilyen más szervnek - akár együttesen, akár külön-külön - juttatott felügyeleti jogot, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy elrejtését közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és</p> <p>b) ezeket a jogokat az elvitel vagy elrejtés időpontjában - együttesen vagy különkülön - gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy elrejtés akadályozta meg az arra jogosultakat.</p>
felügyeleti jog	<p>a „felügyeleti jog” magában foglalja a gyermek személye felőli gondoskodás jogát, így különösen a jogosultságot a gyermek lakóhelyének meghatározására</p>
láthatási jog	<p>a „láthatási jog” magában foglalja a gyermeknek a szokásos tartózkodási helyéről egy másik helyre a korlátozott időtartamra történő elvitelének jogát</p>

Az 1996. október 19 Hágai Egyezmény a szülői felelősséggel és a gyermekek védelmét szolgáló intézkedésekkel kapcsolatos együttműködésről, valamint az ilyen ügyekre irányadó joghatóságról, alkalmazandó jogról, elismerésről és végrehajtásról

szülői felelősség	<p>a „szülői felelősség” fogalma magában foglalja a szülői felügyeleti jogot vagy más, ehhez hasonló felügyeleti kapcsolatot, amely meghatározza a gyermek személyével és vagyonával kapcsolatban a szülők, gyámok vagy más törvényes képviselők jogait, lehetőségeit és felelősségét</p>
a gyermek személyének vagy vagyonának védelmére irányuló intézkedések	<p>a) a szülői felelősséggel való felruházás, annak gyakorlása, megszüntetése, korlátozása, valamint átruházása;</p> <p>b) felügyeleti jogok, ezen belül a gyermek személyének a gondozásához fűződő jogok és különösen a gyermek lakóhelyének meghatározására vonatkozó jog, valamint a láthatási jogok, beleértve azt a jogot, hogy a gyermeket korlátozott időre a gyermek szokásos tartózkodási helyétől eltérő helyre vigyék;</p> <p>c) gyámság, gondnokság és hasonló intézmények;</p> <p>d) annak a személynek vagy szervnek a kijelölése és feladatai, amely felelős a gyermek személyéért vagy vagyonáért, képviseli vagy támogatja a gyermeket;</p> <p>e) a gyermek nevelőszülőknél való elhelyezése, intézményi gondoskodásba helyezése, kafala vagy hasonló intézmény által számára gondozás biztosítása;</p>

	<p>f) a gyermekért felelős személy által nyújtott gondozás hatóság általi felügyelete;</p> <p>g) a gyermek vagyonának kezelése, megőrzése és az azzal való rendelkezés.</p>
<p>gyermek elvitele vagy visszatartása jogellenesnek minősül</p>	<p>A gyermek elvitele vagy visszatartása jogellenesnek minősül, amennyiben:</p> <p>a) sérti az azon állam joga szerint egy személynek, egy intézménynek vagy más szervnek – akár együttesen, akár kizárólagosan – juttatott felügyeleti jogokat, amelyben a gyermeknek az elvitelét vagy visszatartását közvetlenül megelőzően a szokásos tartózkodási helye volt; és</p> <p>b) ezeket a jogokat az elvitel vagy visszatartás időpontjában – együttesen vagy kizárólagosan – ténylegesen gyakorolták vagy azok gyakorlásában éppen az elvitel vagy visszatartás akadályozta meg az arra jogosultakat.</p> <p>A fenti a) pontban említett felügyeleti jogok keletkezhetnek különösen jogszabály, bírósági vagy közigazgatási határozat, vagy az azon állam joga szerint joghatással bíró egyezség alapján.</p>

Az 2007. november 23-án Hagai Egyezmény a gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról és Jegyzőkönyv a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról	
jogosult	olyan egyén, aki tartásra jogosult, vagy tartási igényt érvényesít
kötelezett	olyan egyén, akit tartásra köteleztek, vagy akivel szemben a tartási igényt érvényesítik
jogi segítségnyújtás	az ahhoz szükséges segítségnyújtás, hogy a felek megismerhessék és érvényesíthessék jogukat, és hogy a megkeresett államban biztosított legyen a kérelmek teljes körű és hatékony intézése. E segítségnyújtás szükség szerint magában foglalhatja a jogi tanácsadást, az ügy hatóság elé viteléhez nyújtott segítséget, a jogi képviselőt, valamint az eljárási költségek alóli mentességet
írásbeli megállapodás	bármilyen olyan eszközön rögzített megállapodás, amely későbbi hivatkozás céljából elérhetővé teszi a benne rögzített információkat
tartási kötelezettségről szóló megállapodás	<p>a tartásdíjak kifizetésével kapcsolatos olyan írásbeli megállapodás, amelyet:</p> <p>i. az alaki követelményeknek megfelelően a hatáskörrel rendelkező hatóság közokiratként kiállított vagy nyilvántartásba vett; vagy</p> <p>ii. a hatáskörrel rendelkező hatóság hitelesített, nyilvántartásba vett vagy hatáskörrel rendelkező hatósággal kötöttek, illetve annál iktattak;</p>

	és azt a hatáskörrel rendelkező hatóság felülvizsgálhatja vagy módosíthatja
segítségre szoruló személy	olyan személy, aki személyes képességeinek nincs vagy nincs teljesen birtokában, és ezért érdekeit nem képes képviselni